

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cavtio Criminalis, Seu De Processibus Contra Sagas Liber

Spee, Friedrich von

Francofvrti, 1632

51. Quae sit brevis summa & methodus Processuum contra Sagas hodie apud multos in vsu, digna quam Diuus Caesar intelligat, & Germania consideret.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11133

434 Dub.LI. *Quæ sit summa processuum*
viam procedendi esse ait , nisi per has
Satanicas denunciationses , parum dis-
crete zelat.

D V B I V M L I .

*Quæ brevis sit summa & methodus proces-
sum contra Sagas hodie apud multos in v-
su , digna quam Diuus Cesar intelli-
gat , & Germania consi-
deret ?*

RESPONDEO , Poterat hanc sum-
mam lector quiuis ex tractatu hoc
ipse apud se colligere : sed quod mihi
id fuit factu facilius , eam hic apponam ,
omissis tamen multis quæ commode
inferi non poterant : de quibus consu-
lantur hæctenus dicta , vti & de his quæ
hic posita sunt , si diductius lubet sin-
gula cognoscere. Itaque summa hæc
est :

I. Incredibilis vulgi apud Germa-
nos , & maxime (quod pudet dicere)
Catholicos superstitione , inuidia , calu-
mniæ , detractiones , susurrationses &
similia , quæ nec Magistratus punit ,
nec

nec concionatores arguunt, suspicio-
nem magiæ primum excitant. Omnes
diuinæ punitiones, quas in sacris literis
Deus minatus est, à Sagis sunt. Nihil
iam amplius Deus facit aut natura, sed
Sagæ omnia.

2. Vnde impetu omnes clamant
vt igitur inquirat Magistratus in Sagas,
quas non nisi ipsi suis linguis tot fece-
runt.

3. Mandant ergo Principes suis Iudi-
cibus & Consiliariis, vt incipiant in Sa-
gas procedere.

4. Nesciunt hi primum vnde ordian-
tur, cum indicia seu probationes non
habeant: nec temere tamen hic quic-
quam moliendum esse à conscientia
sua satis audiant.

5. Monentur interim bis terve vt
procedant. Clamat vulgus moram
hanc non carere suspicione. Et pene i-
dem sibi, à nescio quibus informati,
Principes persuadent.

6. Hos autem offendere & non subi-
to obsequi, in Germania graue est: ple-
rique omnes, etiam viri spirituales ni-

436 Dub.LI. *Quæ sit summa processuum*
mum pene probant, quæcunque modo Principibus placuerunt: nec aduertunt à quibus hi sæpe instigentur quantumuis optimi natura sua sint.

7. Tandem igitur voluntati eorum Iudices cedunt, atque aliqua demum via processibus initium inueniunt.

8. Aut si illi adhuc hærent, & horrent tangere rem periculosam, mittitur Inquisitor ad id singulariter deputatus: qui si quid secum trahat imperitiæ & impetus, vt fieri in humanis rebus solet, id in hac materia colorem ac nomen mutat, & non nisi mera iustitia ac zelus est; quem vtique spes lucri non imminuit, præsertim in homine tenuiore & auido habendi cum familia plena prolibus est, & in singula reorum vrendorum capita aliquot dalerorum stipendium constitutum est, præter accidentarias collectas & contributiones, quas liberrime à paganis exigere Inquisitoribus permissum est, vt supra.

9. Tum si dictum aliquod Energumeni aut si malignus & spurius horum
tem-

temporum rumor (non enim vnquam probata fama) in pauperulam aliquam & vilem Gaiam grauis incubuit; ea prima est.

10. Ac ne tamen ex solo hoc rumore sine aliis indiciis, vt vocant, processum esse videatur; ecce subito in promptu est indicium aliquod per hoc dilemma: Vel enim Gaia ea malæ & improbæ vitæ fuit, vel bonæ ac probæ. Si malæ; indicium id, aiunt, magnum est: nam à malitia ad malitiam prona præsumptio est. Si autem bonæ; & hoc quoque indicium non minus est: nam sic, aiunt, tegere se Sagæ solent, & vel maxime videri probæ velle.

11. Rapi igitur Gaia in carcerem iubetur: & ecce nouum iterum indicium per hoc dilemma: Vel enim timere se tunc ostendit, vel non ostendit. Si ostendit (quippe cum audierit quam grauibus tormentis in hac materia vti soleant) iam hoc indicium est: nam conscientia accusat, aiunt. Si non ostendit (quippe cum innocentia confidat) iam id quoque indicium est: nam hoc denique

propriissimum esse Sagis aiunt innocentissimas iactare se, frontemq; porrigere.

12. Ne non vero adhuc plura in eam indicia suppetant, habet Inquisitor homines suos, sæpe improbos & infames, qui in omnem retro vitam inquirant, in qua sane fieri non potest quin occurrat quippiam seu dictum siue factum, quod abiecta in malum hominum interpretatio in magiæ culpam facile detorqueat & obuertat.

13. Sed & si qui tum ei male hactenus voluerunt, pulcherrimam nocendi opportunitatem nacti, afferunt quod quale lubet, facile reperiunt: clamaturq; passim, grauari eam magnis indicis.

14. Atque ideo quamprimum ad quaestiones abripitur, nisi eadem adhuc die qua capta est, iam tum abrepta sit: vt sæpe contingit.

15. Neque enim aduocatus & integerrima sui defensio quibusuis conceditur, cum clament Exceptum crimen esse, cumq; qui defendere & aduoca-

uoca-

uocare velit, in suspicionem criminis vocetur: uti & omnes illi qui in his causis quicquam loqui velint & Iudices monere ut cauti sint: nam mox nominant Sagarum patronos: Sic omnibus occlusa ora sunt & obtusi calami, ne loquantur aut scribant.

16. Plerumque tamen, ne non aliquis saltem defensionis locus Gaiaë datus videatur: sistitur primum in speciem ac indicia ei primum præleguntur & examinantur, si tamen examinantur.

17. Quæ etsi tunc illa purgat, & ad singula accurate satisfacit, id non attenditur nec notatur, vim suam & valorem omnia retinent quantumuis optima responsione detrahatur: iubetur tantum reduci in vincula, ut consideret attentius an obstinata velit persistere: iam tum enim quia purgat sese, obstinata est. Imo si se purgat accurate, nouum id indicium est; quippe quæ iniquiunt nisi Saga esset, tam eloquens non esset.

18. Vbi consideravit : rursus alio die sistitur, & prælegitur ei decretum torturæ : quasi nihil iam ante ad obiecta responderit, nec quicquam eliserit.

19. Prius tamen quam torqueatur, seducitur à lictore, & ne contra dolorem muniat se magicis quisquiliis, ex quæruntur toto corpore detonso, atque etiam ea parte qua sexum monstrat petulanter excussa; licet nihil tale hæctenus vnquam reperiant.

20. Quidni vero mulieri id fiat? cum & consecratis quoque Sacerdotibus? idq; etiam ab Inquisitoribus & Officialibus Ecclesiasticis Principum Ecclesiasticorum : neque enim non bruta fulmina apud Iudices Germanos habentur, quæ in Bulla Cœnæ eos petunt, qui sine speciali & specifica Apostolicæ sedis licentia in Clericos procedunt. Quod ne Principes ipsi pietissimi atque in Romanam sedem obseruantissimi intelligant, ac proinde frænum processibus adducant, Inquisitores cauent.

21. Tum

21. Tum vbi sic excussa & detonsa Gaia est, torquetur vt veritatem edisserat, id est, vt sese simpliciter ream pronunciet: quicquid aliud dictura est, veritas non erit, nec esse potest.

22. Torquetur tamen tortura primi generis, id est, leuiore: quod ita intellige, vt licet grauissima quidem ea sit, tamen respectu aliarum sequentium lenior sit. Vnde si fatetur, aiunt & spargunt falsam esse sine tortura.

23. Quis autem Principum aliorumq; qui hæc audit, non existimet certissimo nocentem esse quæ sic vltro sine tortura se ream falsa sit?

24. Sine scrupulo igitur vlllo post hanc confessionem plectitur: plectenda interim nihilominus, etsi confessa non esset: nam vbi modo torturæ datum initium est, iam iacta alea est, euadere non potest, mori debet.

25. Itaque vt fatetur, vel non fatetur: æque quicquid fiat actum est. Si fatetur, res clara est, nam, vt dixi & liquet, plectitur: Reuocatio omnis frustra est, vt supra ostendimus. Si non

fatetur, repetitur tortura bis, ter, quater: licent omnia quæ hic lubet: neque enim temporis, nec acerbitatis, nec repetitionis pœnarum in excepto crimine est ratio: nihil hic peccare se putant Iudices quod in conscientiæ forum adducendum sit.

26. Tum si Gaia in tormentis vel voluit oculos præ dolore, vel figit; nova hæc indicia sunt. Si voluit, cur, inquit, vt concubinum suum quærit? Si figit autem, En, inquit, iam eum reperit, iam videt. Quod si vero aliquoties torta nondum silentium abrupit; si vultu connititur aduersus pœnas, si patitur deliquium &c. clamant eam ridere & dormire in tormentis, vti maleficio taciturnitatis, ac tanto iam nocentio rem esse; quam proinde vel vi uam vri deceat: quod & nuper nonnullis factum, quæ fateri aliquoties tortæ noluisse.

27. Atque id tunc vocant etiam Confessarij, etiam religiosi, obstinatum & impœnitentem decessisse; noluisse conuerti, nec deserere concubi-

cubinum suum; sed seruare ei fidem voluisse.

28. Quod si autem contingat quampiam ex tot tormentis animam deponere, aiunt ei à Dæmone elisam ceruicem esse; atque id probant argumento quodam inuincibili, quo si vti velis, neminem non omnium hominum sic à Dæmone elidi conficies, vt supra.

29. Quare merito, scilicet, cadauer à lictore educitur, & humatur sub furca.

30. Quod si autem nec Gaia moritur, nec scrupulosi quidam vltius torquere audent sine nouis iudiciis, nec inconfessam exurere, retinetur in carcere, atque arctioribus vinculis accipitur, ibi vel ad annum integrum macerandum subigatur.

31. Neque enim per torturas purgare se vnquam potest, & aspersum semel crimen abluere, vt volebant iura. Dedecus id esset Inquisitoribus semel captam sic emittere: Nocens esse debet per fas nefas, quam illi modo semel vinculis amplexi sunt.

32. In-

32. Interim & tum, & iam ante submittuntur Sacerdotes imperiti, impetiosi, lictoribus ipsis importuniores: horum officium est eo usque miseram omnibus modis diuexare, dum se tandem, siue sit seu non sit, ream fateatur: ni id faciat saluari simpliciter non posse clamant, nec sacramentis muniri.

33. Ne vero Sacerdotes sedatiores, doctioresque, & qui fœni aliquid in cornu ac in corde salis gestent, admittantur, expressissima cautio est. Vti & ne quisquam alius ad custodias accedat, qui aduocare aut Principes erudire possit. Nihil enim quidam æque formidant, quam ne quo modo tale quippiam se forte prodat, quo captarum innocentia in lucem profiliat. Itaque cuiusmodi generis viris non modo orbis terrarum iuuentutem, sed & ipsi Principes conscientiam suam fidunt, hos quidam eorundem Principum Inquisitores eo habent loco, ut non modo à conscientis reorum quantumuis expetiti sint eos remoueant,

ueant, sed & iactitare ad nobilium
mensas nuper ausi sint, à patria merito
exigendos esse, tanquam Iustitiæ tur-
batores.

34. Interea vero dum Gaia sic vt di-
xi adhuc in carcere attinetur, & à qui-
bus minime debebat diuexatur, non
desunt Iudicibus accuratis pulcherri-
ma inuenta, quibus non modo noua
indicia contra Gaiam reperiant, sed
quibus etiam in faciem eam sic con-
uincant (si Diis placet) vt Iudicio Aca-
demicorum Doctorum tum saltem vi-
ua exurenda esse pronuncietur: vti su-
perius ostensum est.

35. Quidam tamen ex abundantia &
exorcisari Gaiam iubent, & in alium
transferri locum, ac sic iterum torque-
ri: si hac forte mutatione loci & expia-
tione maleficium taciturnitatis possit
discuti: Ac si ne ita quidem proficitur,
tum demum viuam flammis immit-
tunt. Scire cupiam me Deus amet, si
& falsa & inconfessa perit, quis hic tan-
dem quantumuis innocenti euadendi
sit modus? Miseram te nimis, quid spe-
rasti?

raſti? quid non primo in carcerem acceſſu ream te feciſti? Age ſtulta mulier & veſana quid toties vis mori cum poſſis ſemel? Sequere conſilium, & ante omnem pœnam dic te ream, & morere; non euades: nam hæc denique zeli Germaniæ catastrophe eſt.

36. Itaque ſi ſe quæpiam vi dolorum falſo ſemel ream fecit, dici vix poteſt, quæ miſeria ſit. Nam & medium nullum ſuppetit apud pleroſque qui eua-dat, & alias quoque reas facere cogetur quas neſcit, quasq; non infrequenter Quæſitores in os indunt, aut lictor ſuggerit, aut quas iam ante infames, aut delatas, aut ſemel captas & dimiſſas audiuerunt: quæ cum rurfum alias, & illæ quoque alias indicare debeant, & ſic deinceps; quis non videt in infinitum iri oportere?

37. Quare & ipſi Iudices vel ab-rumpere proceſſus, & damnare artem ſuam debent, vel & ſuos denique, & ſemet, atque omnes exurere: Nam ad omnes tandem falſiſſimæ denunciationses excurrent, & ſi modo
do

do tormenta succedant, fontes ostendent.

38. Vnde & ij denique inuoluuntur, qui initio vel maxime clamabant vt incendia constanter alerentur: Neque enim prauidebant imprudentes, ad se quoque ordinem necessario peruenturum. Et hi quidem iusto Iudicio DEI: quippe qui pestilentibus suis linguis cum tot nobis maleficos creassent, tot innocentes ignibus addixerunt.

39. Sed iam multi prudentiores atque eruditiores id cernere paulatim incipiunt, & quasi ex graui somno excitati aperire oculos, ac lentius cautiusq; scire.

40. Neque est quod negent Iudices se ex solis denunciationibus ad tormenta procedere: ostendi enim supra vere procedere, ac proinde fallere optimos suos Principes cum negant. Nam & fama quam fere cum denunciationibus coniungunt, inualida est semper atque nulla, cum legitime nunquam probetur: Et de Stigmatibus que augantur, miror nondum annotatum

à sa-

448 Dub.LI. *Quæ sit summa processuum*
à sagacibus esse, fallacias fere esse licito-
rum.

41. Interim vero dum sic feruent
processus, & quæ torquentur aliæ alias
strenue denunciant acerbissimis cru-
ciatibus coactæ; mox foras manat qui
nam hi & isti sic denunciati sint: Nam
hæc ratio secreti est eorum, qui quæ-
stionibus interfunt: Et id non sine suo
fructu, cum hinc subito contra de-
nunciatos indicia captare possint per
hoc dilemma: Nam si qui audiunt se
delatos esse vt fane audiunt; vel tum
illi fuga se subducunt ne capiantur,
vel constantes in loco manent: Si fu-
gam arripiunt, iam hoc aiunt ingens
culpæ & metuentis conscientiaë indi-
cium est: Si manent autem, tum &
hoc indicium est: quia dæmon, aiunt,
eos detinet, ne abire possint; vt
nuper non semel cum gemitu audire
debui.

42. Præterea si quis adit Quæsitores,
& an verum sit quod audit, interrogat,
quo mature defendat sese, & via iuris
venienti incommodo occurrat; iam
id

id quoque pro indicio est, quasi conscientia & culpa eum moueant, contra quem nihil tamen ab Inquisitoribus sit adhuc motum.

43. Sed & quicquid agat conciliat sibi famam; quæ post annum vnum & alterum sat adulta, ad torturam sufficiat cum denunciationibus coniuncta, licet ipsa hæc ex denunciationibus primum contracta sit: nam & hæc exempla vidi.

44. Similiter eis euenit quoscunque calumniam aliquam à maleuolo quopiam pati contigerit: Nam vel defendunt se iudicio, vel non defendunt: Si non defendunt, indicium id culpæ est, quod tacent: Si defendunt autem, iam latius spargitur calumnia, & suspensiones ac prurigo vestigandi commouentur iis, qui ante ignorabant, diditurq; mox fama, quæ deinde nunquam obruatur.

45. Itaque nihil pronius factu est, quam vt hos quoque facillime nominare eæ soleant quæ interea tor-

Gg

quen-

450 Dub.LI. *Quæ sit summa processuum*
quentur, & nominare aliquas cogun-
tur.

46. Vnde & COROLLARIUM
quoddam consequitur rubrica eno-
tandum: quod si modo processus
constanter vrgeantur, neminem hoc
tempore cuiuscunque sexus, fortu-
narum, conditionis & dignitatis fue-
rit, sat esse tutum, qui modo aliquem
sit nactus hostem & detractorem, à
quo in Magiæ suspicionem & famam
pertrahatur. Vt sane quocunque me
obuertam miserrima horum tempo-
rum sit ratio, nisi aliter prouideatur.
Dixi supra, & verbo repeto, non pos-
se pestem hanc, quæcunque est, in-
cendiis aboleri: sed aliter tamen effi-
cacissime posse vix pauco sanguine ef-
fuso. Sed quis nosse volet? Plura di-
cere conantem dolor obruit, vt accu-
rate & ad vnguem summam hanc per-
ficere non possim, nec, quod alias
non inutile futurum erat, versionem
Germanicam meditari: Erunt fortas-
se qui id patriæ suæ & innocentum a-
mori

inori dabunt, vt accuratius perficiant. Id ego denique eruditos omnes, & pios, ac prudentes, moderatosq; rerum æstimatores (nam cæteros non moror) per omnipotentis Iudicis tribunal obtestor, vt quæ scripsimus tractatu hoc, non parum sedulo euolant, NB & expendant: In magno periculo salutis versantur Magistratus omnes & Principes, nisi attentissimi esse velint. Non mirentur, si quid acriter subinde & animose eos admoneo: neque enim inter eos me esse deceat, quos appellat Propheta canes mutos non valentes latrare. Attendant sibi & vniuerso gregi, quem de manu eorum olim DEVS accuratissime requiret.

